

TRẦN LỢI SINH NHI NHA LIÊN VŨ QUỐC HOA

**CHẨN ĐOÁN VÀ ĐIỀU TRỊ
BỆNH VÔ SINH
CỦA PHỤ NỮ
BẰNG TÂY Y VÀ ĐÔNG Y**

**NHÀ XUẤT BẢN THANH HÓA
1999**

Giá:35.000

CHẨN ĐOÁN VÀ ĐIỀU TRỊ BỆNH VÔ SINH CỦA PHỤ NỮ BẰNG TÂY Y VÀ ĐÔNG Y

Chịu trách nhiệm xuất bản
NGUYỄN THOA

Biên tập
Trình bày & sửa bản in
Bìa

In 1.000 c. Khổ 14.5x20.5cm. Số xuất bản : 146/12/CXB - QLXB
In tại Cty in Bao bì & XNK tổng hợp.
Nộp lưu chiểu : 7-1999

TRẦN LỢI SINH-NHI NHA LIÊN VŨ QUỐC HOA

**CHẨN ĐOÁN VÀ ĐIỀU TRỊ
BỆNH VÔ SINH
CỦA PHỤ NỮ
BẰNG TÂY Y VÀ ĐÔNG Y**

NHÀ XUẤT BẢN THANH HÓA

1999

Lời giới thiệu

Theo thống kê của các nước châu Âu và Nhật Bản, các trường hợp bị chứng vô sinh ở phụ nữ chiếm từ 15 - 20%. Ở nước ta, mặc dù chưa có con số thống kê chính thức, nhưng tỷ lệ mắc bệnh này ở mức khá cao.

Những năm gần đây, nhiều nhà khoa học Tây y và Đông y đã có nghiên cứu kết quả về chứng vô sinh của phụ nữ và đã tìm ra phương pháp, bài thuốc trị bệnh có giá trị. Các tác giả qua nhiều năm hoạt động thực tiễn đã thấy rất rõ: việc KẾT HỢP TÂY y và ĐÔNG y trong điều trị bệnh vô sinh có tính ưu việt rõ rệt nhờ tỷ lệ thụ thai cao và rất ít có tác dụng phụ.

Sách CHẨN ĐOÁN VÀ ĐIỀU TRỊ BỆNH VÔ SINH CỦA PHỤ NỮ BẢNG TÂY y VÀ ĐÔNG y được chia làm 2 phần:

Phần tổng luận bao gồm phần sinh lý sinh dục và bệnh lý cũng như chẩn đoán chứng vô sinh của phụ nữ.

Phần thứ 2 chủ trọng vào việc phân tích bệnh và phương thức điều trị của Tây y và Đông y.

Từng trường hợp bệnh lý cụ thể sẽ được trình bày theo trật tự như sau:

- Triệu chứng của bệnh biểu hiện như thế nào
- Nguyên nhân
- Phân loại
- Nguyên tắc, phương pháp và các bài thuốc điều trị

Cuốn sách thực sự là cẩm nang không những cho các bác sĩ lâm sàng mà còn cho những người mắc bệnh vô sinh tự nghiên cứu tham khảo và làm theo.

Mong muốn lớn nhất của việc xuất bản cuốn sách này là chăm lo cho mỗi gia đình đều có một đứa con bụ bẫm, lanh lợi và đáng yêu!

NHÀ XUẤT BẢN THANH HÓA

Mục lục

Lời giới thiệu

3

Mục lục

5

PHẦN 1 TỔNG LUẬN

CHƯƠNG I CẤU TẠO VÀ CHỨC NĂNG CỦA BỘ PHẬN SINH DỤC NỮ

1. Bộ phận sinh dục ngoài

20

2 – Các cơ quan sinh dục bên trong của phụ nữ

24

3 Đồng ý bàn về cơ quan sinh dục nữ

34

CHƯƠNG II: SINH LÝ CỦA CƠ QUAN SINH DỤC NỮ

1: Hệ thống thần kinh trung ương và các kích thích tố điều chỉnh các chức năng sinh dục. *Truyền yễn Hypophyse*

37

2: Sinh lý kinh nguyệt

43

3: Chức năng của buồng trứng và tính chu kỳ

50

4. Sự vận chuyển của noãn tử.

58

CHƯƠNG III SINH LÝ THỤ TINH

1. Quá trình thụ tinh

gà' lũng thik tiel

62

2. Sự vận hành và phát dục của trứng thụ tinh

74

3 Tạo ổ của hợp tử

78

CHƯƠNG IV ĐÔNG Y BÀN VỀ SINH LÝ CỦA NỮ GIỚI

1. Sinh lý của bào cung 85
2. Sinh lý của thiên quý 86
3. Sinh lý của bảo mạch: 87
4. Sinh lý thúc đẩy xung nhiệm: 87
5. Tác dụng sinh lý của khí huyết trong sinh lý sinh dục nữ. 88
6. Tác dụng sinh lý của phủ tạng trong cơ quan sinh dục nữ. 89

CHƯƠNG V PHÂN LOẠI BỆNH VÔ SINH VÀ NGUYÊN NHÂN VÔ SINH CỦA PHỤ NỮ.

1 Phân loại bệnh vô sinh 93

2. Nguyễn nhân vô sinh của phụ nữ:
Đông y đảm trĩnh, 5 tri

(1) buying in from idm Aug 95
Co. & had to up 6 siding Aug 95
Aug 1, 8 as the way to dm diso

CHƯƠNG VI CHẨN ĐOÁN VÀ KIỂM TRA BỆNH VÔ SINH CỦA

PHU NU.

1 say if

1 Kiểm tra tổng quát:

- Phỏng vấn bệnh sử: 106
- Kiểm tra cơ thể: 107

- 107

2 Kiểm tra đặc biệt: 108

2.1 Xét nghiệm bơm dịch vào ống dẫn trứng:

2.2. Kiểm tra tử cung ống dẫn trứng bằng phương pháp dùng dầu iốt tạo ảnh (HSG)

2.3. Đo nhiệt độ cơ thể: ~~X~~ Nhiệt độ cơ thể

2.4 Kiểm tra niêm dịch cổ tử cung:	117
2.5 Kiểm tra màng trong của cổ tử cung:	126
2.6 Kiểm tra tế bào âm đạo:	128
2.7 Kiểm tra bằng siêu âm B:	133
2.8 Dùng phương pháp miễn dịch phóng xạ để xác định kích thích tố vi lượng: <i>Xác định kích thích tố vi lượng</i>	<u>134</u>
2.9. Kiểm tra bằng soi kính xoang bụng:	136
2.10. Soi tử cung:	142
2.11 Kiểm tra xoang chậu bằng phương pháp bơm khí tạo hình:	147
2.12 Nhuộm tế bào để kiểm tra	148

CHƯƠNG VII CHẨN ĐOÁN BỆNH VÔ SINH CỦA PHỤ NỮ THEO ĐÔNG Y

1. Tứ chẩn	150
• Hỏi thăm bệnh (Vấn chẩn):	151
• Nhìn để đoán bệnh (Vọng chẩn):	153
• Nghe để đoán bệnh (Thính chẩn):	154
• Bắt mạch (Thiết chẩn):	154
2 Bệnh chứng phụ khoa:	156
• Bệnh chứng bất cương:	156
• Bệnh chứng bệnh thận :	157
• Bệnh chứng bệnh gan :	158
• Bệnh chứng bệnh tử :	159

- Bệnh chứng khí huyết : 159
- Bệnh chứng xung nhiệt thuận đối. 161

PHẦN 2

Tổng hợp các báo cáo khoa học có liên quan đến việc chẩn đoán và điều trị chứng vô sinh của phụ nữ

CHƯƠNG IIX VÔ SINH DO ÂM ĐẠO BỊ BỆNH

- 1: Cơ quan sinh dục nam và nữ dị hình dẫn đến vô sinh 162
2. Vô sinh do âm đạo khuyết tật: 164
- 3 Vô sinh do âm đạo và màng trinh bị bít. 165
- 4 Vô sinh do âm đạo bị viêm. 166
- 5 Lý luận của Đông y về vô sinh do bệnh của âm đạo 167

CHƯƠNG IX VÔ SINH DO CỔ TỬ CUNG BỊ BỆNH

- 1 Vô sinh do ống cổ tử cung dị thường. 168
- 2 Vô sinh do cổ tử cung viêm mãn tính. 171
- 3 Vô sinh do viêm Đông y 174 172

CHƯƠNG X VÔ SINH DO TỬ CUNG BỊ BỆNH

- 1 Tử cung dị hình bẩm sinh: 178
2. Vô sinh do tử cung phát triển không tốt 179
- 3 Vô sinh do tử cung u bướu và màng trong tử cung có mụn thịt 181

Đông y chẩn tra vô sinh do màng trong tử cung có mụn thịt 183

Đông y chẩn tra vô sinh do tử cung phát triển không tốt 180

Đông y chẩn tra vô sinh do cổ tử cung viêm mãn tính 174

子宮内腺病 183

183 199

- 4 Vô sinh do màng tử cung dị vị (ở vị trí khác) 183
- 5 Vô sinh do tử cung bị dính bên trong 206
- 6 Vô sinh do màng trứng tử cung bị viêm 212
- 7 Vô sinh do chức năng màng tử cung không hoàn thiện 214

CHƯƠNG XI VÔ SINH DO ỔNG DẪN TRỨNG BỊ BỆNH

1. Vô sinh do ống dẫn trứng phát triển không hoàn chỉnh và có khối u: 219

2. Vô sinh do ống dẫn trứng viêm mãn tính 222

2.1. Nguyên nhân bệnh lý:

- Viêm mãn tính gián chất ống dẫn trứng 223
- Viêm mãn tính ở phần hẹp của ống dẫn trứng (kết hạt) 223
- Ống dẫn trứng tích nước 224
- Ống dẫn trứng viêm do lao 224
- Viêm ống dẫn trứng có đang mụn thịt sưng bởi dị vật 225

2.2. Chẩn đoán:

- Kiểm tra chụp ảnh tử cung - ống dẫn trứng 226
- Thí nghiệm thông khí ống dẫn trứng 228
- Thí nghiệm thông dịch ống dẫn trứng 228
- Nội soi xoang bụng và lỗ trong âm đạo 230

2.3. Điều trị Tây y:

- Điều trị viêm ống dẫn trứng (không phải do lao) 231
- Phẫu thuật hồi phục ống dẫn trứng 232

Dạng phôi to thường gặp nhất 233

- Điều trị viêm ống dẫn trứng do lao 243

2.4. Điều trị đông y: Thường Các bệnh do đông y điều trị 244

CHƯƠNG XII BUỒNG TRỨNG BỊ BỆNH DẪN ĐẾN CHỨNG BỆNH VÔ SINH

1. Tuyến sinh dục phát triển không đầy đủ 252

- Triệu chứng tổng hợp Turner 252

• Triệu chứng phát triển tuyến sinh dục không đầy đủ dạng hình thuận nhất đồng y điều trị 253 同卵双生

2. Chứng tổng hợp buồng trứng đa nang Syndrome Stein-Leventhal 253

2.1. Nguyên nhân căn bệnh 254

- Chức năng của tuyến dưới đồi thị (hypophthalaums) và tuyến não thùy (hypophysis) bị mất thăng bằng. 254
- Chức năng của hệ thống enzym cần thiết cho sinh tổng hợp kích thích tố Steroit buồng trứng bị trở ngại. 256
- Chức năng vỏ tuyến thượng thận bị rối loạn 257

2.2. Biến đổi bệnh lý 258

2.3. Biểu hiện lâm sàng biểu hiện lâm sàng 259

2.4. Chẩn đoán 261

2.5. Giám định chẩn đoán 262

2.6. Điều trị: 264

- Dùng thuốc gây bệnh rụng trứng 264
- Điều trị bằng phẫu thuật 268
- Chiều X quang liều thấp 270

2.7. Hiện trạng nghiên cứu của Đông y về bệnh đa nang buồng trứng

trứng

Cơ lý phát bệnh:

卵巢多囊

271

Điều trị theo bốn loại hình

273

a. Loại hình thân hư:

273

b. Loại hình cạn hỏa:

273

c. Loại hình dâm thực:

274

d. Loại hình thất hư dâm thực:

274

3. U buồng trứng gây bệnh vô sinh

3.1. Cơ chế gây nên bệnh vô sinh

274

3.2. Kiểm tra và chẩn đoán

275

3.3. Điều trị

275

3.4. Lý luận đông y về buồng trứng 癥瘕 瘕瘕

276

4. Suy chức năng hoàng thể gây nên bệnh vô sinh

277

4.1. Nguyên nhân căn bệnh.

277

4.2. Kiểm tra và chẩn đoán

278

• Xác định thân nhiệt cơ bản (BBT):

279

• Kiểm tra tổ chức màng trong cổ tử cung:

279

• Xác định kích thích tố:

282

4.3. Điều trị:

284

• Phương pháp điều trị bổ sung progesterone:

285

• Phương pháp điều trị bằng kích thích hoàng thể:

285

• Dùng "Clomifon" và Tamoxifen điều trị:	286
• Dùng CB 154 điều trị:	286
• Phân dạng điều trị:	286
4.4. <u>Tình hình nghiên cứu đông y về chức năng hoàng thể không đầy đủ:</u>	286
5. Buồng trứng thoái hóa sớm.	288
1. Phân loại và nguyên nhân bệnh	289
• Dạng Noon báo hao kiệt:	289
• Dạng số lượng Noon báo bình thường:	291
2. Biểu hiện lâm sàng:	291
3. Chẩn đoán:	292
3.1. Xét nghiệm LH,FSH,E2 trong máu:	292
3.2. Kiểm tra nội soi xoang bụng:	292
3.3. Kiểm tra sống buồng trứng:	292
3.4. Quan sát động thái kích thích tố trong huyết thanh:	293
3.5. Các yếu tố khác:	293
4. Điều trị:	294
4.1. Phương pháp điều trị thay đổi chu kỳ nhân tạo kích thích tố tính:	294
4.2. Phương pháp quỳển rữ rụng trứng:	294
4.3. Ứng dụng kỹ thuật "biểu tăng trứng"	295
5. <u>Lý luận điều trị của đông y về "bệnh buồng trứng thoái hóa sớm."</u> <i>Thâm âm hư, Thâm dương hư</i>	296

5.1 Nguyên nhân bệnh lý:	296
5.2 Bệnh chứng liên trị:	297

CHƯƠNG THỨ XIII CÁC CHỨC NĂNG KHÔNG HỢP CỦA TRỤY VÙNG ĐỒI THỊ NÃO-TUYẾN YÊN - ÔNG DẪN TRỨNG DẪN TÔI CHỨNG VÔ SINH.

1. Nguyên nhân trở ngại rụng trứng và tắt kinh	298
1.1. Các nguyên nhân trở ngại việc rụng trứng	298
1.2. Phân loại các bệnh về <u>tắt kinh</u> 一 经闭	301
1.3. Các bước chẩn đoán việc vô kinh và trở ngại trong việc rụng trứng.	302
• Suy tra về bệnh sử.	303
• Kiểm tra cơ thể:	303
• Các bước chẩn đoán và xác định các bộ phận có thể mắc bệnh:	304
a. Thử nghiệm việc xuất huyết do được phẩm progesteron:	304
b. Thử nghiệm bệnh xuất huyết do thuốc bởi estrogen :	304
c. Kiểm tra chức năng của tuyến yên :	305
d. Kiểm tra thử nghiệm hưng phấn tuyến yên :	306
e. Các chẩn đoán hỗ trợ.	307
1.4. Điều trị các bệnh về vô kinh và trở ngại trong việc rụng trứng.	
• Trị các bệnh không rụng trứng tính không tập trung,	310
• Việc thúc việc rụng trứng vô kinh độ 1°	311

Trị các bệnh vô kinh độ 11° để kích rụng trứng 313

1.5. Nghiên cứu lâm sàng về việc các loại thuốc thúc đẩy việc rụng trứng. 316

- Các loại kích thích tố làm tiết ra các Kích thích tố thúc tinh tuyến và các loại tương tự khác. 316

- hMG các Kích thích tố thúc tinh tuyến sau khi tuyệt kinh: 321

- Kích thích tố thúc tinh tuyến màng nang mao (hCG) 326

- Clomiphen : 327

1.6. Những nghiên cứu của Đông y hiện nay về vô kinh và trò ngại trong việc rụng trứng 月经不调 333

- Bệnh lý bệnh nhân: 333

- Phương pháp điều trị nhân công bằng đông được theo chu kỳ Lưỡng Mai đĩnh đĩnh chẩn kỹ trị pháp 335

X • Ứng dụng bài thuốc cho rụng trứng của họ Triệu 339

2. Các bệnh tổng hợp vô kinh tiết sữa 341

2.1. Bệnh lý bệnh nhân 342

2.2. Biểu hiện lâm sàng 346

2.3. Chẩn đoán 349

- Kiểm tra nội tiết: 349

- Kiểm tra tia X 349

- Các thử nghiệm về động lực học 349

- Kiểm tra CT. (quét các lớp với máy tính điện tử) 350

2.4. Điều trị: 351

- Điều trị nguyên nhân bệnh: 351
- Điều trị bromocriptin CP154 351
- L -dopamine 353
- Điều trị bằng phẫu thuật: 353
- Điều trị bằng phóng xạ 353
- 2.5. Hiện trạng nghiên cứu của đông y về chứng tổng hợp tắt kinh, tiết sữa 354
乳汁缺乏 và kinh bế
- Bệnh lý bệnh nhân: 354
- Phương pháp điều trị 355

CHƯƠNG XIV PHƯƠNG PHÁP ĐIỀU TRỊ SẴY THAI CÓ TÍNH CHẤT THỜI QUEN LÀM PHỤ NỮ YÔ SINH

1 Nguyên nhân bệnh

1.1 Yếu tố tử cung:

Tử cung dị hình:

(增胎中医学流产 (保胎流产) 358 384)

- Thụ thể Steroit ở màng trong tử cung bị thiếu: 358
- Sự cung cấp máu vào tử cung không được đầy đủ 358
- Khối ở dưới niêm mạc và xoang tử cung bị dính: 359
- Chức năng của cửa cổ tử cung không tốt: 359
- 1.2. Yếu tố tuyến nội tiết: 359
- Progesteron tiết ra không đủ: 360
- HCG tiết ra không đủ: 360
- 1.3 Yếu tố di truyền: 360

- 1.4. Yếu tố miễn dịch:
- Kháng nguyên tổ chức tương dung (HLA): 361
 - Nhóm máu dạng Rh không hợp: 362
 - Nhóm máu dạng ABO không hợp: 363
- 1.5. Các yếu tố khác: 364
2. Kiểm tra nguyên nhân bệnh: 365
- 2.1. Kiểm tra nhiễm sắc thể: 365
- 2.2. Kiểm tra đặc biệt nội soi xoang tử cung: 366
- 2.3. Kiểm tra chức năng cổ tử cung không hoàn chỉnh: 367
- 2.4. Kiểm tra nhóm máu của cả vợ và chồng: 368
- 2.5. Kiểm tra chức năng hoàng thể: 368
- 2.6. Kiểm tra bằng siêu âm B: 369
3. Điều trị: 370
- 3.1. Điều trị bệnh sẩy thai sớm và chức năng hoàng thể không hoàn chỉnh: 370
- Điều trị bằng Progesteron: 370
- Dùng HCG để điều trị: 371
- Dùng Clomiphen điều trị: 372
- Các phương pháp điều trị khác: 372
- 3.2. Điều trị sẩy thai theo thói quen do tử cung dị hình: 375
- 3.3. Điều trị sẩy thai theo thói quen do xoang tử cung bị dính: 376
- 3.4. Điều trị sẩy thai theo thói quen do yếu tố miễn dịch: 377

- 3.5. Lý luận của đông y về điều trị sảy thai theo thói quen: 379
- Nguyên nhân bệnh lý: **习惯性流产** 380
 - Bệnh chứng luận trị: 381
 - Những nghiên cứu của đông y hiện đại đối với vấn đề sảy thai 386
 - Một số bài thuốc dân gian chữa bệnh sảy thai. 391

CHƯƠNG XV VÔ SINH DO YẾU TỔ MIỄN DỊCH

1. Cơ lý vô sinh do tính miễn dịch 393
 - 1.1. Miễn dịch kháng tinh trùng: 394
 - a- Kháng nguyên tinh đặc dị của tinh trùng: 394
 - b- Kháng nguyên màng tinh trùng 395
 - c- Kháng nguyên nhóm máu ABO của tinh trùng 395
 - d- Kháng nguyên hòa tan tổ chức của tinh trùng(HLA): 396
 - e- Miễn dịch kháng tinh trùng và vô sinh ở phụ nữ: 396
 - 1.2. Miễn dịch kháng trứng: 399
2. Phương pháp chẩn đoán vô sinh do miễn dịch 403
 - 2.1. Thử nghiệm tinh trùng xuyên qua niêm dịch cơ tử cung 404
 - 2.2. Thử nghiệm tinh trùng tiếp xúc với niêm dịch cổ tử cung 404
 - 2.3. Thử nghiệm Fränklin và Dukas về đông kết tinh trùng: 405
 - 2.4. Thử nghiệm chế động tinh trùng (SIT): 406
 - 2.5. Thử nghiệm (ELISA) 406
 - 2.6 Các phương pháp khác: 407

3. Điều trị:	408
3.1. Dùng bao cao su khi giao phối:	408
3.2. Điều trị cơ quan sinh dục bị cảm nhiễm:	408
3.3. Điều trị bằng kích tố bị chất tuyến thượng thận:	409
3.4. Phương pháp thụ tinh nhân tạo ở cổ tử cung:	409
3.5. Phương pháp rửa tinh trùng và thụ tinh nhân tạo ở trong tử cung	409

CHƯƠNG XVI: TÍNH DỤC VÀ VÔ SINH

1 Âm đạo co giật	411
1.1. Nguyên nhân:	412
1.2. Chẩn đoán:	413
1.3. Điều trị:	414
a-Luyện tập "căng ra-thả lỏng":	415
b-Phương pháp mở rộng âm đạo:	415
2. Những trở ngại trong việc đạt đến cao trào tính dục	416
2.1. Chu kỳ phản ứng tính dục bình thường ở phụ nữ:	418
a-Giai đoạn hưng phấn:	419
b-Giai đoạn duy trì:	420
c-Giai đoạn cao trào:	421
d-Giai đoạn suy thoái:	425
2/ Phân loại và nguyên nhân dẫn đến những trở ngại cao trào tính dục:	425

• Phân loại:	426
• Nguyên nhân:	427
• Chẩn đoán:	428
• <u>Điều trị</u>	428
3/ Sự thù ghét tình dục và những ức chế tình dục:	429
1. Sự chán ghét tình dục:	430
a- Nguyên nhân và chẩn đoán	431
b- Điều trị	432
2. Tình dục bị ức chế:	433
a- Nguyên nhân và chẩn đoán	433
b- Điều trị	437
Phụ lục: QUY TRÌNH CHẨN TRỊ CÁC BỆNH DO TRỞ NGẠI RỤNG TRƯNG VÀ TẮT KINH	
(trích từ sách “Không chứa dẻ” của Đông <u>Mạc Quang</u>)	437